

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР  
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

**МАТЕРІАЛИ**  
Міжнародної науково-практичної конференції

*Одеса, 26 квітня 2024 року*

Одеса  
«Фенікс»  
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою  
Національного університету «Одеська юридична академія»  
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24      **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.  
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

*Матеріали видано в авторській редакції*

|                                                                                                                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Кузьмін Едуард Едуардович</i><br>ДО ДИСКУСІЇ ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ «МІЖНАРОДНОГО ПОКАРАННЯ» . . . .                                                                 | 189 |
| <i>Мануїлова Катерина Вікторівна</i><br>ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У МІЖНАРОДНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ . . . . .                                                                  | 191 |
| <i>Мануїлова Катерина Вікторівна, Рудецька Поліна Андріївна</i><br>ГЕНОЦИД ЯК ЗЛОЧИН ПРОТИ БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ . . . . .                                   | 193 |
| <i>Невара Лілія Михайлівна, Колесник Михайло Ігорович</i><br>ПРАВА ЛЮДИНИ ЧЕТВЕРТОГО ПОКОЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ . . . . .                                                              | 195 |
| <i>Невара Лілія Михайлівна, Красник Вікторія Михайлівна</i><br>ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО<br>ВТОРГНЕННЯ РФ . . . . .                           | 198 |
| <i>Невара Лілія Михайлівна, Проніна Наталія Ігорівна</i><br>МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ . . . . .                                                    | 200 |
| <i>Невара Лілія Михайлівна, Фесюн Ольга Костянтинівна</i><br>ПРАВО НА ПОСТМОРТАЛЬНУ РЕПРОДУКЦІЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ . . . . .                                                           | 203 |
| <i>Федорова Тетяна Сергіївна, Дронов Владислав Юрійович</i><br>МІЖНАРОДНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ СУД У МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ<br>ПРАВ ЛЮДИНИ . . . . .                             | 205 |
| <i>Цибульська Ольга Юріївна</i><br>AROSTILLE VS СУД ЯК СПОСІБ ВИЗНАННЯ РІШЕННЯ ІНОЗЕМНОГО СУДУ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ<br>МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА . . . . .                             | 207 |
| <i>Гребенюк Дмитро Олегович</i><br>ЗАКОНОДАВЧА СПІВПРАЦЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ З ПАРЛАМЕНТСЬКИМИ ОРГАНАМИ<br>КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄС . . . . .                                                   | 209 |
| <i>Бурдюжа Олександр Миколайович</i><br>НАДАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ В КОНТЕКСТІ УЧАСТІ УКРАЇНИ В МЕХАНІЗМІ ЦИВІЛЬНОГО<br>ЗАХИСТУ ЄС . . . . .                                             | 211 |
| <i>Галат Владислав Ігорович</i><br>СУЧАСНІ ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ<br>ДОГОВОРІВ МІЖНАРОДНОЇ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТОВАРІВ В 21 СТОЛІТТІ . . . . . | 213 |
| <i>Джевага-Третякова Світлана Юріївна</i><br>УМИСЕЛ ЯК ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ВІДМИВАННЯ ГРОШЕЙ ЯК<br>ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОГО ЗЛОЧИНУ . . . . .                                     | 216 |
| <i>Жакун Маргарита Юріївна</i><br>ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ<br>ВОЄННОГО СТАНУ . . . . .                                                       | 218 |
| <i>Левченко Ігор Сергійович</i><br>ПРАВО ВИБОРУ КРАЇНИ ПРИТУЛКУ ВСЕРЕДИНІ ЄС В СВІТЛІ НАПЛИВУ БІЖЕНЦІВ, ВИКЛИКАНОГО<br>АГРЕСІЄЮ ПРОТИ УКРАЇНИ. . . . .                                      | 221 |
| <i>Луцан Алла Валеріївна</i><br>ДО ПИТАННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ПРАВ ЖІНОК В САУДІВСЬКІЙ АРАВІЇ. . . . .                                                                                         | 223 |
| <i>Марченко Дмитро Вікторович</i><br>СКЛАДНОЩІ ВИБОРУ ЗАСТОСОВАНОГО ПРАВА ТА ФОРМИ ДОГОВОРУ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ<br>ПРАВІ. . . . .                                                     | 225 |
| <i>Редченко Ярослав Олександрович</i><br>НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ ПОСЛУГ ПОВ'ЯЗАНИХ З РЕАЛІЗАЦІЄЮ<br>ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ . . . . .       | 227 |
| <i>Самойлюк Дмитро Геннадійович</i><br>ДОКАЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ. . . . .                                                                                              | 229 |
| <i>Чернявський Марк Віталійович</i><br>ОЦІНКА ВПЛИВУ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗАПОБІГАННЯ<br>КОНФЛІКТАМ . . . . .                                        | 230 |
| <b>СЕКЦІЯ 6. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МОРСЬКОЇ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ</b>                                                                                                       |     |
| <i>Кормич Борис Анатолійович</i><br>ІНСТИТУТ АЕО ЯК ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ПРОБЛЕМ НАБЛИЖЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ПРАВА ЄС . . .                                                               | 233 |
| <i>Аверочкина Тетяна Володимирівна</i><br>ДОБРА, ЗАГАЛЬНА ТА ПРИЙНЯТНА МОРСЬКА ПРАКТИКА ЯК ПРАВОВІ КАТЕГОРІЇ. . . . .                                                                       | 235 |
| <i>Федотов Олексій Павлович</i><br>УКРУПНЕННЯ МИТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ. . . . .                                                                                             | 238 |

## **ЗАКОНОДАВЧА СПІВПРАЦЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ З ПАРЛАМЕНТСЬКИМИ ОРГАНАМИ КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄС**

В контексті євроінтеграції привертає увагу законодавча співпраця між Європейським Парламентом (ЄП) та парламентськими органами країн-членів Європейського Союзу (ЄС). Цей процес відіграє ключову роль у формуванні та реалізації законодавства, характерно, що він є одним із основних механізмів співпраці між політичними інститутами ЄС та національними парламентами, що сприяє забезпеченню репрезентації інтересів громадян ЄС на національному та наднаціональному рівні. Правовий діалог ЄП з парламентськими органами країн-членів ЄС є складним та динамічним процесом, який включає в себе ряд етапів та аспектів. Цей процес базується на принципах взаємної поваги, діалогу та співпраці між усіма зацікавленими сторонами. Варто наголосити, що наднаціональність є одним з характерних аспектів дослідження, це явище відображається у тому, що прийняті рішення та само законодавство союзу має пріоритет перед національним законодавством. Це створює унікальну динаміку співпраці між парламентськими органами, оскільки вони спільно працюють над формуванням законодавства, яке має безпосередній вплив на життя громадян ЄС.

Трансформація законодавчої співпраці стала результатом прийняття відповідних – нормативно-правових актів, які значно посилювали роль ЄП у законодавчому процесі ЄС, надаючи додаткові повноваження та дозволяючи затверджувати практично всі законодавчі акти, що підвищило його вплив на прийняття рішень. Тому дана проблематика дозволяє дослідити основні аспекти законодавчої співпраці ЄП з парламентськими органами країн-членів ЄС, особливо концентруючи дослідницький фокус на її наднаціональність та вплив на формування та реалізацію законодавства ЄС. Ми також приділимо увагу основним викликам та можливостям, які виникають у контексті цієї співпраці, а також шляхи їх вирішення.

ЄС – це  *sui generis* , який відзначається своєю історичною значимістю та складністю структури. Союз є відображенням спільних цінностей, які об'єднують європейські країни. Заснований на ідеях миру, свободи, демократії, правової держави та поваги до прав людини, ЄС став силою, що сприяє стабільності та процвітання у Європі та в світі, тому не дивно, що інституційний механізм ЄС є так само складним та унікальним. ЄС – це перспективне об'єднання країн, який склав позитивний приклад світової глобалізації, а також потужний економічний агрегат, тому дане дослідження дозволяє поставити питання, щодо майбутньої перспективи цього союзу в контексті законодавчої співпраці [1]. Унікальна система складається з комплексу інститутів, який створює відповідний механізм, що в свою чергу створює безперервні взаємовідносини між законодавцями, які знаходяться на різних етапах, а саме на локальному, регіональному, національному або наднаціональному [2]. Інституційна складова направлена, щоб представляти та забезпечувати інтереси громадян країн – членів ЄС. Безумовно інституційна структура союзу суттєво впливає на процес розробки та реалізації прийнятих в Європейському Союзі рішень. Цей процес носить, як внутрішній так і зовнішньо-політичний характер, тому в цьому і полягає необхідність дослідження, це дозволяє нам з'ясувати динаміку впливу на потенційних членів [3].

Досліджуючи сутність ЄП обов'язково треба зазначити, що це єдиний політичний інститут, який обирається шляхом прямих виборів. Природа парламенту направлена на законотворчість союзу, варто зазначити, що парламент має такий інструмент, як демократичний контроль, здійснюючи його над любим інститутом ЄС. Кожен член парламенту може виступити з пропозицією недовіри, це право реалізується, якщо 2/3 парламентарів підтримає таку ініціативу [4].

Реформування законодавчої діяльності та зміну ролі національних парламентів у процесі прийняття рішень у ЄС, стало одним з ключових нововведень [4]. Надання національним парламентам повноваження на отримання інформації та моніторинг з можливістю накладати вето на пропозицію ЄП, суттєво підсилює їх позицію під час правової комунікації з інститутом. Враховуючи це, національні парламенти мають можливість більш активно контролювати законодавчу діяльність ЄС і втручатися в процес прийняття рішень. Не менш важливим є дотримання принципу субсидіарності та пропорційності. Цей принцип полягає в тому, що, якщо інститут не має виняткових повноважень на прийняття рішення, рішення буде прийматися тільки на загальноєвропейському рівні. Таким чином, якщо національний парламент вважає, що рішення, яке прийнято на рівні ЄС, порушує принцип субсидіарності, він може вжити заходів для його перегляду або відхилення. Процедура перегляду рішень ЄС в контексті принципу передбачає, що якщо одна третина національних парламентів згодна, що пропозиція порушує цей принцип, то Європейська Комісія повинна відкликати, змінити або підтримувати пропозицію. Це важливий механізм, який надає національним парламентам значний вплив на законодавчий процес ЄС та забезпечує дотримання принципу субсидіарності.

Правовою основою законодавчої співпраці між політичними інститутами та національними парламентами ЄС є договір про Європейський Союз (ДЕС) та протоколи до нього. Стаття 5 ДЕС чітко встановлює принцип надання повноважень та зобов'язує союз здійснювати свої повноваження відповідно до принципів субсидіарності та пропорційності, відповідно ця норма є правовою основою для регулювання меж повноважень ЄС та його взаємодії з національними парламентами [5]. Згідно статті 2 Протоколу № 1 до ДЕС встановлюється процедура направлення проектів законодавчих актів до національних парламентів [5]. Ця норма визначає, що проекти законодавчих актів, надіслані до Європейського Парламенту та Ради, також направляються до національних парламентів. Відповідно до розділу II протоколу № 2 до ДЕС про застосування принципів субсидіарності та пропорційності містить важливі норми про проекти законодавчих актів, які повинні бути обґрунтовані з дотриманням цих принципів. Зокрема, проекти законодавчих актів повинні містити деталізований виклад, що дозволяє оцінити їхню відповідність принципам субсидіарності та пропорційності [5]. Стаття 9 ДЕС та Стаття 6 Протоколу № 2 встановлюють механізми міжпарламентської співпраці між Європейським Парламентом і національними парламентами для забезпечення ефективності та регулярності цієї співпраці.

Таким чином міжпарламентська співпраця між ЄП і національними парламентами ЄС є особливою формою співпраці, яка відображає принципи демократії та прозорості в процесі прийняття рішень в ЄС. Ця співпраця забезпечує відповідальність перед громадянами ЄС та дозволяє їм бути не тільки більш інформованими про законодавчий процес ЄС, але і бути активним учасником цього процесу. Головна особливість цієї форми співпраці полягає у тісному взаємозв'язку між ЄП і національними парламентами, що в свою чергу дозволяє враховувати інтереси та думку громадян кожної країни-члена ЄС на кожному етапі прийняття рішення. Відповідно це сприяє покращенню якості та легітимності прийнятих рішень та забезпечує більшу підтримку серед громадян. Така форма співпраці також відображає принцип субсидіарності, оскільки дозволяє вирішувати питання на найближчому до громадян рівні, тобто національному рівні, якщо це можливо та доцільно. Таким чином, міжпарламентська співпраця в ЄС є важливим інструментом забезпечення законодавчого процесу.

### **Список використаних джерел**

1. Гребенюк Д. О. Фрагментація та поляризація фактори які створюють Європейський Союз актором головним змін. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 5. С. 695–696.
2. Гребенюк Д. О. Генезис Європейського Парламенту та його трансформація до наддержавності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2022. Т. 1, № 72. С. 31–35.

3. Гребенюк Д. О. Місце і роль Європейського Парламенту в інституційній системі Європейського Союзу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 465–467.

4. Treaty of Lisbon. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12007L%2FTXT>

5. Treaty on European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties/treaties-force.html#new-2-51>

**Ключові слова:** Право ЄС, парламентаризм, інститут, наднаціональність, євроінтеграція, законодавство.

**Keywords:** EU law, parliamentarism, institution, supranationality, european integration, legislation.

*Бурдюжа Олександр Миколайович*

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
аспірант кафедри кафедри міжнародного та європейського права*

## **НАДАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ В КОНТЕКСТІ УЧАСТІ УКРАЇНИ В МЕХАНІЗМІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЄС**

Агресія рф в Україні негативно вплинула на величезну кількість людей, які зазнали матеріальної, моральної, фізичної шкоди та опинилися у скрутному становищі без усякої можливості дати собі раду. За оцінками, у 2024 році гуманітарної допомоги потребуватимуть 14,6 мільйона людей [1]. Європейський Союз, його країни—члени одними з перших прийшли на допомогу, що стало можливим оскільки в ЄС створена потужна система цивільного захисту населення та надання гуманітарної допомоги. Гуманітарна допомога, що фінансується ЄС, надається відповідно до гуманітарних принципів гуманності, нейтралітету, неупередженості та незалежності. Вона доставляється через гуманітарні агентства ООН, неурядові організації та Міжнародний Комітет Червоного Хреста.

Ще у 1992 р. Європейською комісією було створено координаційний центр від Європейської комісії для адміністрування та координації гуманітарної допомоги ЄС [2]. Відповідно до ст. 214 ДФЄС, операції Союзу у сфері гуманітарної допомоги проводяться у рамках принципів та цілей зовнішньої діяльності Союзу. Центр є серцевиною механізму цивільного захисту ЄС. Він координує доставку гуманітарної допомоги постраждалим від стихійних лих, техногенних аварій, воєнних конфліктів країнам, забезпечує швидке розгортання екстреної підтримки та діє як центр координації між усіма державами-членами ЄС, країною, що постраждала, а також експертами з питань цивільного захисту та гуманітарних питань за запитом національних органів влади або структур ООН. Гуманітарна допомога, що фінансується ЄС, надається в партнерстві з агентствами ООН, міжнародними організаціями та неурядовими організаціями.

Оскільки природні та техногенні катастрофи в сучасності спричиняють шкоду комплексного характеру, а гуманітарна катастрофа є тільки одним з проявів такої шкоди, необхідно було виробити інтегрований підхід до ліквідації їх наслідків. Із врахуванням цього, у 2001р. був створений механізм цивільного захисту ЄС, який на сьогодні діє на підставі ст. 196 ДФЄС та охоплює не тільки реагування на катастрофи, що сталися, але і заходи запобігання природних та антропогенних лих, а також на міжнародному рівні сприяє узгодженості та координації заходів допомоги, щоб забезпечити кращий захист людей, навколишнього середовища, майна, культурної спадщини, тим самим зменшуючи втрати людських життів, каліцтва, матеріальні збитки, економічну та екологічну шкоду. Спільний підхід спрямований на об'єднання спроможностей та потенціалу донорів, уникнення дублювання зусиль з надання допомоги та гарантує, що допомога відповідає потребам постраждалих та забезпечення ефективної та узгодженої колективної відповіді.